

Република Србија
ВРХОВНИ СУД

Рев 2798/2023

29.11.2023. године

Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца ДОО „Компјутерарта“ са седиштем у Новом Саду, кога заступа пуномоћник Андреј Товаришић, адвокат из ..., против туженог Града Нови Сад, кога заступа Правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2195/22 од 06.10.2022. године, у седници одржаној 29.11.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија туженог, **УКИДАЈУ СЕ** пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 2195/22 од 06.10.2022. године и пресуда Вишег суда у Новом Саду П 389/2021 од 25.05.2022. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 389/2021 од 25.05.2022. године, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцу исплати износ од 6.263.322,00 динара за законском затезном каматом од дана пресуђења 25.05.2022. године до исплате, као и да му исплати трошкове поступка у износу од 506.770,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате, док је одбијен тужбени захтев преко досуђеног до траженог износа од 6.511.024,00 динара са законском затезном каматом на наведену разлику од дана пресуђења до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 2195/22 од 06.10.2022. године, одбијена је жалба туженог, потврђена првостепена пресуда у побијаном усвајајућем делу и одбијен захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде оредаба парничног поступка, погрешно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану правноснажну пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23, у даљем тексту: ЗПП), Врховни суд је нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је по основу уговора о замени са привредним друштвом “Optimum Consilium” ДОО Нови Сад од 20.11.2020. године стекао и уписао право својине у 1/1 дела на парцелама .., .., .., .., .. (свака површине по 41 м²) и .. (површине 162 м²) к.о. Ветерник, које су уписане у лист непокретности бр. .. к.о. Ветерник. Према евиденцији непокретности све парцеле су по врсти земљиште у грађевинском подручју, а по начину коришћења њиве 3. класе. Наведене парцеле су Планом генералне регулације насељеног места Ветерник („Службени лист Града Новог Сада“ бр. 27/15, 14/17, 55/18 и 22/19) предвиђене као део јавне површине. Парцеле .., .., .., .. и .. чине јавну саобраћајну површину – регулацију улице ... и користе се као заштитни појас који је у функцији јавне површине наведене улице. Изграђене ограде суседних парцела (намењених за породично становање) представљају фактичку регулациону линију која се поклапа са планском регулационом линијом. На овим парцелама се налази затрављена површина, док преко одређених парцела пролази и далековод. Парцела .. представља јавну саобраћајну површину – регулацију улице ... и користи се као саобраћајна и јавна површина – улица у површини од 148 м², што је 91,4 % од њене укупне површине. Све парцеле неометано користи неограничен број лица и све су комплетно опремљене инфраструктуром (водном, електроенергетском, телекомунационом и гасном). У току 2021. године извођени су радови копања ради увођења инфрструктуре на делу парцеле .., без затражене сагласности тужиоца као власника за извођење тих радова. На основу спроведеног вештачења утврђено је да тржишна цена предметних парцела износи 17.693,00 динара по квадратном метру.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су са позивом на одредбе члана 1. Протокола број 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода и члана 58. Устава РС обавезали туженог да плати тужиоцу накнаду за земљиште које му је одузето без претходно спроведеног поступка експропријације (фактичка експропријација). Правно становиште судова је да су предметна парцеле фактички одузете у јавном интересу и приведене јавној намени на основу планског акта туженог (Плана генералне регулације насељеног места Ветерник), те да су на тај начин постале јавна својина јединице локалне самоуправе.

По оцени Врховног суда, основано се у ревизији истиче да су нижестепени судови погрешно применили материјално право због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Тужилац свој захтев заснива на чињеници да је на његовим парцелама (које је стекао на основу уговора о замени од 20.11.2020. године уз доплату) формирана улица – пут са заштитним појасом и комплетном инфраструктуром и да му је на тај начин земљиште фактички експроприсано, због чега је тужени дужан да му плати новчану накнаду.

Чланом 1. став 1. Протокола број 1 уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода прописано је да свако физичко и правно лице има право на неометано уживање своје имовине, те да нико не може бити лишен своје имовине осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права. Ставом 2. истог члана прописано је да претходне одредбе ни на који начин не утичу на право државе да примењује законе које сматра потребним да би регулисала коришћење имовине у складу са општим интересима и да би обезбедила наплату пореза или других дажбина или казни. Према члану 58. став 2. Устава Републике Србије, до дозвољеног одузимања права својине које не представља повреду права на имовину може доћи под кумулативно испуњеним условима: да је учињено у јавном интересу утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може бити нижа од тржишне.

У конкретном случају утврђено је да су предметне катастарске парцеле Планом генералне регулације насељеног места Ветерник („Службени лист Града Новог Сада“ бр. 27/15, 14/17, 55/18 и 22/19) предвиђене као део јавне саобраћајне површине, односно као пут улице ... (део парцеле ..) и заштитни појас уз пут улице ... (парцеле од .. до ..) у насељу Ветерник. Такође је утврђено на основу налаза и мишљења судског вештака грађевинске струке од 29.07.2021. године (приложеном уз тужбу) да су оне у време вештачења фактички приведене намени предвиђеној наведеним планским актом. Реч је о катастарским парцелама које је тужилац стекао на основу уговора о замени непокретности уз доплату закљученим 20.11.2020. године са “Optimum Consilium” ДОО Нови Сад.

По становишту Врховног суда, како је у конкретном случају плански документ - План генералне регулације насељеног места Ветерник донет још 2015. године (са каснијим изменама и допунама, а последњом из 2019. године) који је предметним парцелама одредио јавну намену за пут и заштитни појас пута, а тужилац их стекао заменом у новембру 2020. године, поставља се питање када су предмете парцеле фактички приведене планској намени, да ли је ранијим власницима тог земљишта исплаћена накнада и да ли је тужилац, с обзиром на време ступања на снагу планског документа, уопште могао стећи право својине на том земљишту правним послом замене, с обзиром да добро у општој употреби и у јавној својине не може бити предмет промета према члану 16. Закона о јавној својини.

Све су ово релеванте чињенице јер ако су предметне парцеле фактички приведене планској намени пре него што је тужилац стекао право својине на њима, у таквој ситуацији земљиште није фактички експроприсано тужиоцу већ претходном власнику коме је на тај начин престало право приватне својине. У том

случају, тужилац иако је уписан као власних предметних парцела не би имао право на новчану накнаду због извршене фактичке експропријације јер није универзални сукцесор ранијег власника, осим у ситуацији да му је то право пренето (уступљено) наведеним уговор о замени.

Следом наведеног, првостепени суд ће у поновном поступку утврдити чињенично стање у смислу изнетих примедби, да би потом правилном применом материјалног права одлучио о тужбеном захтеву.

Како одлука о трошковима поступка зависи од исхода одлуке о главној ствари, то је и она укинута.

Из наведених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 416. став 2. ЗПП одлучио као у изреци решења.

Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**